

Anna KUZIOR, Małgorzata RÓWIŃSKA

KONCEPCJE KSZTAŁCENIA NA KIERUNKU FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ. ANALIZA ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH NA POLSKICH UCZELNIACH PUBLICZNYCH

THE CONCEPT OF EDUCATION IN A FIELD OF STUDY FINANCE AND ACCOUNTING. ANALYSIS OF POLISH PUBLIC UNIVERSITIES' SOLUTIONS

Katedra Rachunkowości, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, ul. Bogucicka 3a, 40-226 Katowice
e-mail: anna.kuzior@ue.katowice.pl, malgorzata.rowinska@ue.katowice.pl

Summary. In the article the law conditions concerning education in regular studies in a field of studies Finance and accounting has been presented. Academic and practice profile of education has been mentioned. The review of curriculum for bachelor and master's degree has been done. The attention has been paid to the subjects included into the courses. Information used during the analyzes comes from the public universities' websites.

Słowa kluczowe: finanse i rachunkowość, program kształcenia, specjalności.

Key words: finance and accounting, curriculum, specializations.

WSTĘP

Kierunek finanse i rachunkowość (FiR) znajduje się w ofercie dydaktycznej wszystkich uczelni ekonomicznych i innych, mających w swej strukturze organizacyjnej wydziały ekonomii lub zarządzania. Na ogół kierunek ten prowadzony jest jako ogólnoakademicki, aczkolwiek coraz częściej uczelnie proponują kandydatom profil praktyczny. Niezależnie od profilu dobór modułów kształcenia jest efektem decyzji podjętych przez jednostkę prowadzącą kierunek studiów; musi on zapewnić realizację przyjętych dla kierunku efektów kształcenia.

Celem niniejszego artykułu jest przegląd i analiza programów studiów stacjonarnych na kierunku FiR na polskich uczelniach publicznych pod kątem spójności oferowanych modułów kształcenia i specjalności.

MATERIAŁ I METODY

Materiał, stanowiący podstawę analizy przeprowadzonej w artykule, został zaczerpnięty z programów studiów udostępnianych na stronach internetowych przez uczelnie, które w swojej ofercie dydaktycznej mają kierunek FiR. Są to Politechniki: Częstochowska, Koszalińska, Rzeszowska, SGH, Uniwersytety Ekonomiczne w Krakowie, Poznaniu, Katowicach, we Wrocławiu oraz Uniwersytety: Gdański, Łódzki, Szczeciński, UMCS w Lublinie, UMK w Toruniu.

W artykule posłużono się metodą analizy obowiązujących aktów prawnych oraz analizy oferty dydaktycznej polskich uczelni publicznych na kierunku finanse i rachunkowość.

PRAWNE UWARUNKOWANIA PROWADZENIA STUDIÓW

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia prowadzone są zgodnie z programem kształcenia przyjętym przez jednostkę (zwykle wydział). Elementy tworzące go oraz wymogi określa Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (dalej Rozporządzenie).

Program kształcenia składa się z opisu przyjętych dla kierunku efektów kształcenia oraz z programu studiów, który wskazuje także sposób realizacji założonych efektów kształcenia. Wynikają one z obszaru, do którego jest przyporządkowany określony kierunek. W przypadku kierunku FiR są to nauki społeczne. Efekty kształcenia podlegają zatwierdzeniu przez senat uczelni. Rozporządzenie wskazuje elementy, które muszą być zawarte w programie kształcenia, między innymi moduły zajęć rozumiane jako zajęcia lub grupy zajęć. Wskazane w programie studiów o profilu ogólnoakademickim moduły kształcenia muszą być tak dobrane, żeby student uzyskiwał więcej niż 50% punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów na danym poziomie z przedmiotów powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów, służącymi zdobywaniu przez niego pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.

Rozporządzenie wskazuje również na konieczność uwzględnienia w programie studiów przedmiotów z obszarów nauk humanistycznych i społecznych, języków obcych, wychowania fizycznego. Szczegółowe rozwiązania w zakresie doboru przedmiotów, w szczególności kierunkowych i tworzących ścieżki specjalności, wynikają z integralnych decyzji wydziałów. Przepisy prawa nie regulują treści programowych przekazywanych studentom na określonych kierunkach. Wynikają one z przyjętych efektów kształcenia i muszą mieć ścisły związek z badaniami naukowymi prowadzonymi w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów.

Uczelnie ekonomiczne starają się dostosować swoją ofertę dydaktyczną do wymogów i potrzeb rynku pracy. Podejmują w tym celu różne działania, np. konsultują programy kształcenia z przedstawicielami praktyki gospodarczej, angażują ich do prowadzenia zajęć lub organizują spotkania z przedstawicielami biznesu. Doskonałym narzędziem pozwalającym na skonstruowanie programu kształcenia, odpowiadającego potrzebom rynku pracy, może być opracowanie koncepcji i wdrożenie kierunku studiów o profilu praktycznym. Taką możliwość stwarza jednostkom Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (zwana dalej Ustawą, art. 2 ust. 18 ea), podająca podstawowe warunki, jakie muszą spełniać programy kształcenia dla takich kierunków.

Ustawa definiuje profil praktyczny jako profil obejmujący moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów, określonego w punktach ECTS, obejmuje zajęcia praktyczne kształtujące te umiejętności i kompetencje, w tym umiejętności uzyskiwane na zajęciach warsztatowych, które są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie

zawodowe zdobyte poza uczelnią. Kwestie szczegółowe, związane z organizacją studiów o profilu praktycznym, reguluje Rozporządzenie.

W artykule przedstawiono wybrane obszary, dotyczące specyfiki prowadzenia studiów stacjonarnych na kierunku FiR, z uwzględnieniem studiów o profilu ogólnoakademickim i o profilu praktycznym.

CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ

Kształcenie na kierunku FiR powinno zapewnić wiedzę z zakresu ekonomii, finansów i rachunkowości, a także stwarzać możliwości nabycia umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych z punktu widzenia procesów rozwojowych współczesnej gospodarki. Do zasadniczych celów kształcenia na kierunku należą (Ciupek 2009):

- zapewnienie wiedzy z zakresu ekonomii, finansów i rachunkowości;
- umożliwienie rozpoznawania i rozumienia problemów gospodarki finansowej;
- kształtowanie kompetencji menedżera i analityka finansowego;
- propagowanie postaw przedsiębiorczych i potrzeby nieustannego uczenia się.

Na tak sformułowane cele kształcenia zwracają uwagę uczelnie / wydziały oferujące studia na kierunku FiR. Wskazując cel kształcenia, uczelnie zwracają szczególnie uwagę na przygotowanie studentów do zawodu finansisty, do pracy (także do zajmowania stanowisk kierowniczych i doradczych) we wszystkich podmiotach gospodarczych i instytucjach finansowych, w których wymagana i niezwykle ceniona jest wiedza z zakresu ekonomii oraz szeroko rozumianych finansów i rachunkowości (w tym zarządzania finansami przedsiębiorstw, instrumentów rynków finansowych, rachunkowości podmiotów gospodarczych, operacji bankowych, strategii podatkowych, organizacji i finansowania instytucji publicznych i niedochodowych, źródeł finansowania jednostek samorządu terytorialnego, procesów integracji w sektorze finansowym, ubezpieczeń majątkowych i życiowych).

W większości analizowanych uczelni na kierunku FiR są oferowane zarówno studia I, jak i II stopnia.

Studia I stopnia na kierunku FiR dostarczają szerokiej wiedzy z zakresu czynników kształtujących zjawiska gospodarcze oraz kształtują umiejętności oceny ich wpływu na sytuację podmiotów gospodarczych. Studia te wyposażają też studentów w umiejętność śledzenia zmian w przepisach prawa finansowego oraz prowadzenia analiz finansowych i ekonomicznych (Bielawska i in. 2009); rozwijają kompetencje umożliwiające podjęcie pracy zawodowej w charakterze specjalisty w dziedzinie finansów i rachunkowości.

Treści programowe studiów I stopnia uwzględniają fakt ewentualnego kontynuowania nauki na studiach magisterskich. Dotyczy to zarówno osób, które kontynuują kształcenie w zakresie finansów i rachunkowości i pragną przejść na poziom bardziej zaawansowany, jak i osób będących absolwentami innych kierunków i rozpoczynających naukę na kierunku FiR.

Studia II stopnia na kierunku FiR dostarczają specjalistycznej i aktualnej wiedzy z zakresu finansów i rachunkowości oraz kierunków badań prowadzonych w tym obszarze. Studia te rozwijają umiejętność krytycznej oceny istniejących teorii i przyjętych rozwiązań praktycznych, a także zdolność integracji wiedzy z różnych dziedzin i ich zastosowania (Bielawska i in. 2009). Umożliwiają podjęcie pracy zawodowej w charakterze eksperta lub menedżera w danej dziedzinie finansów i rachunkowości lub prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek. Przygotowują do ewentualnego podjęcia studiów III stopnia.

PRZEGLĄD KIERUNKOWYCH TREŚCI PROGRAMOWYCH STUDIÓW STACJONARNYCH I I II STOPNIA

Przygotowanie do studiowania na kierunku FiR wymaga doboru odpowiednich przedmiotów. Z przeglądu programów studiów stacjonarnych polskich uczelni publicznych wynika, że niezależnie od wskazywanej przez jednostkę prowadzącą studia nazwy grupy przedmiotów można wyróżnić trzy typowe moduły kształcenia, a mianowicie: przedmioty podstawowe (przygotowujące do dalszego kształcenia), przedmioty z zakresu finansów oraz z zakresu rachunkowości¹. W tabeli 1 zaprezentowano typowe przedmioty uwzględnione w programach studiów I stopnia przez zdecydowaną większość analizowanych uczelni. Dla każdego przedmiotu w tabeli została podana liczba godzin, jakie uczelnie przypisały poszczególnym modułom.

Tabela 1. Wykaz typowych przedmiotów zawartych w programach kształcenia na studiach stacjonarnych I stopnia (kierunek FiR)

Przedmioty podstawowe (min. – maks. liczba godzin)	Przedmioty z zakresu finansów (min. –maks. liczba godzin)	Przedmioty z zakresu rachunkowości (min. – maks. liczba godzin)
podstawy prawa (30–45) matematyka (30–75) mikroekonomia (43–75) makroekonomia (46–60) statystyka (30–60) ekonometria (30–60) zarządzanie (28–60)	podstawy finansów (30–60) finanse publiczne (30–75) rynki finansowe (30–60) bankowość (30–60) finanse przedsiębiorstw (45–75) matematyka finansowa (15–60) ubezpieczenia (30–60) analiza finansowa (30–60)	podstawy rachunkowości (30–60) rachunkowość finansowa (30–90)

Można zauważyć, że programy kształcenia analizowanych uczelni na studiach I stopnia zawierają wiele podobnych modułów. Jest to uzasadnione koniecznością przygotowania studentów do zdobywania specjalistycznej wiedzy z zakresu finansów i rachunkowości oraz stworzenia podstaw odpowiedzialnego wyboru przyszłej specjalności. Jednak wyraźnie widać także istotne rozbieżności, jeśli chodzi o liczbę godzin przypisanych danemu przedmiotowi. Można domniemywać, że powodem takiego stanu rzeczy są dwie kwestie. Z jednej strony, wpływają na to przyjęte przez jednostki zasady konstrukcji całego programu kształcenia na kierunku FiR i dobór pozostałych treści programowych mniej lub bardziej rozszerzających problematykę objętą przedmiotami wymienionymi w tab. 1. Z drugiej zaś strony, mogą to być ograniczenia dotyczące liczby godzin, ustalane na uczelni.

Odmienne niż na studiach I stopnia w programach kształcenia studiów II stopnia, opracowanych na analizowanych uczelniach i wydziałach, nie można jednoznacznie wskazać wspólnych powtarzających się modułów kształcenia. Analiza dostępnych programów studiów pozwala stwierdzić, że w wielu przypadkach przedmioty kierunkowe dotyczą standardów sprawozdawczości finansowej, rachunku kosztów lub / i rachunkowości zarządczej, polityki pieniężnej, prawa finansowego, zarządzania instytucjami kredytowymi, przedmiotów z zakresu finansów przedsiębiorstw i systemów / strategii podatkowych. Nazwy przedmiotów kierunkowych na studiach II stopnia wykazują duże zróżnicowanie, co może wpływać na przekazywane studentom treści programowe. Dobór modułów kształcenia, zawartych w programach studiów II stopnia poszczególnych jednostek, doskonale ilustruje wykorzystanie indywidualnego podejścia do opracowywania koncepcji kształcenia na kierunku FiR.

¹Biorąc pod uwagę cel artykułu, pominięto moduły kształcenia, które nie są ściśle związane ze ścieżką kształcenia na kierunku FiR, czyli np. przedmioty humanistyczne, języki obce, wychowanie fizyczne.

PRZEGLĄD OFEROWANYCH SPECJALNOŚCI

Na każdej z analizowanych uczelni studia stacjonarne I i II stopnia na kierunku FiR są oferowane na różnych specjalnościach. Pod tym względem można zauważyć dużą dywersyfikację oferty – zarówno pod względem liczby specjalności w poszczególnych jednostkach, jak i obszarów tematycznych. W tabeli 2 zestawiono specjalności oferowane przez uczelnie / wydziały prowadzące kształcenie na kierunku FiR.

Tabela 2. Oferowane specjalności na studiach stacjonarnych na kierunku FiR

Uczelnia	Specjalności na studiach I stopnia	Specjalności na studiach II stopnia
Profil ogólnoakademicki		
Politechnika Częstochowska Wydział Zarządzania	<ul style="list-style-type: none"> – finanse i bankowość – analityk finansowy – rachunkowość – inwestycje i nieruchomości – systemy informatyczne w finansach i rachunkowości 	<ul style="list-style-type: none"> – finanse i bankowość – rachunkowość – analityk finansowy
Politechnika Koszalińska Wydział Nauk Ekonomicznych	<ul style="list-style-type: none"> – finanse i rachunkowość przedsiębiorstw – finanse i rachunkowość samorządu terytorialnego – finanse i rachunkowość banku i zakładu ubezpieczeń – podatki i doradztwo podatkowe 	–
Politechnika Rzeszowska Wydział Zarządzania	<ul style="list-style-type: none"> – bankowość i rynki finansowe – rachunkowość i podatki 	–
Szkoła Główna Handlowa	<ul style="list-style-type: none"> – bankowość – finanse przedsiębiorstwa – międzynarodowe rynki finansowe – rachunkowość – ubezpieczenia 	<ul style="list-style-type: none"> – bankowość – finanse przedsiębiorstwa – międzynarodowe rynki finansowe – rachunkowość – ubezpieczenia
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Wydział Ekonomiczny	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie i opodatkowanie przedsiębiorstw – bankowość i rynki finansowe – rachunkowość przedsiębiorstw i instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> – audyt i rachunkowość zarządcza – doradca finansowy – inwestycje kapitałowe – menedżer finansowy – podatki i finanse publiczne
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Wydział Nauk Ekonomicznych	<ul style="list-style-type: none"> – finanse i bankowość – rachunkowość – zarządzanie finansami 	<ul style="list-style-type: none"> – doradztwo finansowe i finanse przedsiębiorstw – inżynieria finansowa – rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi – bankowość i ubezpieczenia – rachunkowość i audyt finansowy
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach Wydział Finansów i Ubezpieczeń	<ul style="list-style-type: none"> – analityk finansowy – bankowość i finanse międzynarodowe – Finance & Accounting for Business – finanse i inwestycje – finanse i prawo zatrudnienia w biznesie – gospodarowanie nieruchomościami – inżynieria finansowa – menedżer finansowy 	<ul style="list-style-type: none"> – analityk finansowy – bankowość i finanse międzynarodowe – controlling – doradztwo gospodarcze – European Business and Finance – finanse i inwestycje – gospodarowanie nieruchomościami – innowacje i ryzyko w ubezpieczeniach – inżynieria finansowa

Tabela 2. Oferowane specjalności na studiach stacjonarnych na kierunku FiR (cd.)

	<ul style="list-style-type: none"> - rachunkowość - rachunkowość i podatki - rachunkowość i rewizja finansowa - specjalista bankowy - strategię podatkowe - ubezpieczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - menedżer bankowy - menedżer finansowy - rachunkowość - rachunkowość i podatki - rachunkowość i rewizja podatkowa - strategię podatkowe - Quantitative Asset and Risk Management
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie Wydział Finansów	<ul style="list-style-type: none"> - bankowość - doradztwo podatkowe - finanse przedsiębiorstw - finanse i administracja publiczna - rachunkowość i rewizja finansowa - rynki finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> - doradztwo inwestycyjne - doradztwo podatkowe - finanse i administracja publiczna - finanse przedsiębiorstw - inżynieria finansowa - rachunkowość i rewizja finansowa - zarządzanie bankiem - zarządzanie finansami osobistym
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu Wydział Zarządzania	<ul style="list-style-type: none"> - finanse i rachunkowość przedsiębiorstw - analiza rynku usług finansowych - inwestycje kapitałowe i strategię finansowe przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> - analityka usług finansowych - finanse i rachunkowość przedsiębiorstw - inwestycje kapitałowe i strategię finansowe przedsiębiorstwa - operacje finanse funduszy i inwestycyjnych - rachunkowość i zarządzanie finansami ACCA
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu Wydział Ekonomii	<ul style="list-style-type: none"> - bankowość i pośrednictwo finansowe - finanse, audyt i podatki - rachunkowość i skarbowość - ubezpieczenia i zarządzanie ryzykiem 	<ul style="list-style-type: none"> - bankowość i pośrednictwo finansowe - doradztwo finansowe - finanse, audyt i podatki - finanse w gospodarce żywnościowej - inwestycje finansowe - rachunkowość i skarbowość - ubezpieczenia i zarządzanie ryzykiem
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu Wydział Zarządzania, Informatyki i Finansów	<ul style="list-style-type: none"> - rachunkowość i auditing - rachunkowość i podatki - rynek finansowy - zarządzanie finansami - bankowość i ubezpieczenia - finanse i rachunkowość – program zaawansowany 	<ul style="list-style-type: none"> - audyt finansowy i podatkowy - menedżer finansowy - rynek nieruchomości - rachunkowość międzynarodowa - rachunkowość korporacji - rachunkowość zarządcza i controlling - analityka finansowa i zarządzanie ryzykiem - bankowość i ubezpieczenia II - bankowość
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu Wydział Nauk Ekonomicznych	<ul style="list-style-type: none"> - bankowość i ubezpieczenia - finanse i administracja publiczna - finanse i rachunkowość spółek - inwestycje i nieruchomości - rynki finansowe - menedżer produktów finansowych 	<ul style="list-style-type: none"> - bankowość i doradztwo finansowe - finanse i rachunkowość administracji rządowej i samorządowej - finanse, podatki i rachunkowość spółek - inwestycje i rynki nieruchomości - rynki finansowe - skarbowość – procedury i zobowiązania podatkowe
Uniwersytet Gdański Wydział Zarządzania	<ul style="list-style-type: none"> - bankowość i doradztwo finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> - bankowość i doradztwo finansowe

Tabela 2. Oferowane specjalności na studiach stacjonarnych na kierunku FiR (cd.)

	<ul style="list-style-type: none"> – finanse i ubezpieczenia – finanse przedsiębiorstw i controlling – rachunkowość – Financial Analyst 	<ul style="list-style-type: none"> – finanse i ubezpieczenia – finanse przedsiębiorstw i controlling – rachunkowość – rachunkowość ACCA
Uniwersytet Łódzki Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny	<ul style="list-style-type: none"> – audyt i kontrola wewnętrzna – bankowość – strategie podatkowe – ubezpieczenia – usługi i doradztwo finansowe – zarządzanie finansami przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> – inżynieria finansowa – instytucje i produkty finansowe – finanse korporacyjne – zrównoważony rozwój przedsiębiorstwa – zarządzanie finansami samorządu terytorialnego – finanse i rachunkowość małych i średnich przedsiębiorstw
Uniwersytet Łódzki Wydział Zarządzania	–	<ul style="list-style-type: none"> – doradca finansowy – rachunkowość i zarządzanie finansami
Uniwersytet Szczeciński Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania	<ul style="list-style-type: none"> – rachunkowość i finanse przedsiębiorstw – rachunkowość i sprawozdawczość finansowa – bankowość i zarządzanie finansami publicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> – rachunkowość finansowa i auditing – doradztwo finansowo-księgowo – finanse i rachunkowość przedsiębiorstw – rachunkowość zarządcza i controlling – bankowość i rynki finansowe
Uniwersytet Szczeciński Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług	<ul style="list-style-type: none"> – bankowość i finanse centrów finansowych – bankowość i ubezpieczenia – finanse i rachunkowość w samorządzie terytorialnym – finanse przedsiębiorstw – rachunkowość i controlling – rachunkowość i prawo w biznesie – rachunkowość przedsiębiorstw – rynek finansowy 	<ul style="list-style-type: none"> – bankowość i finanse centrów finansowych – bankowość i pośrednictwo finansowe – doradztwo podatkowe i ubezpieczeniowe – finanse i rachunkowość w samorządzie terytorialnym – finanse przedsiębiorstw na rynku międzynarodowym – rachunkowość i prawo w biznesie
Profil praktyczny		
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach Wydział Biznesu, Finansów i Administracji w Rybniku	<ul style="list-style-type: none"> – rachunkowość małych i średnich przedsiębiorstw – inwestycje przedsiębiorstw i gospodarstw domowych 	–
Uniwersytet Łódzki Wydział Zarządzania	– rachunkowość (kierunek bez wyodrębnionych specjalności)	–
Uniwersytet Szczeciński Zamiejscowy Wydział Społeczno-Ekonomiczny w Gorzowie Wielkopolskim	<ul style="list-style-type: none"> – rachunkowość jednostek gospodarczych – finanse w administracji publicznej 	–

Wśród oferowanych specjalności można wyodrębnić dwie grupy. Pierwszą grupę stanowią specjalności odnoszące się tylko do jednego obszaru, takie jak rachunkowość (przedsiębiorstw), bankowość, ubezpieczenia, finanse przedsiębiorstw, strategie podatkowe, rynki finansowe. Specjalności z drugiej grupy łączą kilka obszarów, np.: rachunkowość i finanse przedsiębiorstw, rachunkowość i podatki, bankowość i zarządzanie finansami publicznymi, bankowość i ubezpieczenia, finanse i prawo zatrudnienia w biznesie.

Na oferowane specjalności można także spojrzeć z innej perspektywy i przeanalizować je pod kątem programów studiów I i II stopnia. Na studiach II stopnia oferowane są specjalności, umożliwiające kontynuację nauki rozpoczętej na studiach licencjackich na analogicznej ścieżce kształcenia. Takie rozwiązanie z pewnością sprzyja zdobyciu pogłębionej wiedzy i nabyciu specjalistycznych umiejętności w ramach wybranej ścieżki. Na studiach II stopnia oferowane są też nowe (w stosunku do studiów I stopnia) specjalności – wąsko ukierunkowane.

Specjalności można również analizować pod względem ich liczby na poszczególnych wydziałach. Niektóre uczelnie proponują ograniczony zestaw ścieżek kształcenia, zwłaszcza na studiach I stopnia, inne natomiast proponują ich kilkanaście. Podkreślić należy, że w ofercie niektórych uczelni występują także specjalności prowadzone w języku angielskim, w tym programy międzynarodowe.

WNIOSKI

1. Na studiach I stopnia uczelnie, przyjmując programy kształcenia, uwzględniają podobny zestaw przedmiotów kierunkowych.
2. Na studiach II stopnia obserwuje się znaczne zróżnicowanie modułów kształcenia.
3. Dywersyfikacja specjalności umożliwia dobór optymalnej dla studenta ścieżki kształcenia – zarówno z perspektywy potrzeb rynku, jak i zainteresowań studentów.
4. Oferowane przez uczelnie specjalności uwzględniają najnowsze tendencje w zakresie finansów i rachunkowości, co oznacza, że starają się sprostać oczekiwaniom współczesnego rynku pracy.

PIŚMIENNICTWO

- Bielawska K., Jastrzębska M., Martyniuk T.** 2009. Sylwetka absolwenta kierunku finanse i rachunkowość, w: *Dydaktyka finansów na kierunku finanse i rachunkowość*. Red. A. Kopiński. Wrocław, Wydaw. UE Wroc., 18–22.
- Ciupek B.** 2009. Ścieżki kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość, w: *Dydaktyka finansów na kierunku finanse i rachunkowość*. Red. A. Kopiński. Wrocław, Wydaw. UE Wroc., 28–36.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.** DzU z 9.10.2014 r., poz. 1370.
- Ustawa dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym.** DzU z 2012 r., poz. 572, z późn. zm.